

Çocuk ve Oyun

Hazırlayan: Emine ULU DÖNER

Çocuk için oyun nedir?

Oyun, mutlu ve sağlıklı çocuk gelişiminin önemli bir parçasıdır. Çocuğun büyümesi ve sağlıklı gelişmesi için beslenme, barınma, sevgi ne kadar önemliyse oyun da aynı öneme sahiptir. Çocuklar için oyun eğlenceden çok daha büyük anlamlar taşır. Çocuk oyun oynayarak kendini keşfeder, geliştirir, dünyayı tanır ve dünyanın işleyişine uyum sağlamaya çalışır. Oyun çocuğun işidir, iletişim biçimidir. Duygularını sözel aktarmak için gerekli olan bilişsel gelişimini henüz tamamlamamış olan çocuk için oyun duyguların dışavurumu olur.

Oyun ve yaş grupları

Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin birinci maddesine göre on sekiz yaşına kadar her insan çocuk sayılmaktadır.

Bu geniş yaş aralığından çocukların gelişimsel özellikleri, ihtiyaçları ve oyun oynama şekilleri değişmektedir. Bir bebek için yüzünüzü kapatıp açtığınız ce-e oyunu basit bir oyun olurken okul öncesi öğrencisi için parkta kumla oynamak oyun olabilir. İlkokul öğrencisi için okul bahçesinde yakalama keyifli bir oyunken, lise öğrencisi online oyunlar oynamayı tercih edebilir. Oyun oynama eğilimi erken çocuklu döneminde (0-6 yaş) giderek artmakta, çocukluk döneminde (7-12 yaş) sabit kalmakta, ergenlik döneminde (12 yaş ve üzeri) azalmaktadır.

Oyun ve Ebeveyn İlişkisi

Çocuklar ilk olarak ebeveynleriyle oynarlar ve gelişim süreçlerinde de ebeveynleriyle oynamaya devam ederler. Çocuğa bakım vermek kadar onunla oyun oynamak, boş zamanlarını beraber geçirmek ebeveyn-çocuk etkileşimini artırır. Çocuğun oyun oynamasını desteklemek için yeterli alan, zaman ve anlayışlı tavır ebeveyn tarafından gösterilmelidir. Ebeveyn, çocuğun oyununa her zaman katılmayabilir. Çocuk keyifli bir şekilde oyun oynuyorsa sadece izleyici olarak yanında kalabilir. Eğer çocuk ebeveynin oyuna katılmasını istiyorsa bunu sözle ya da sözel olmayan yollarla dile getirebilir.

Oyun ve Ebeveyn İlişkisi

Yapılan araştırmalar babaların daha çok güreşmek, boğuşmak gibi kaba dövüş oyunlarını ve risk almaya yönelik oyunları tercih ettiklerini, çocuğu kızdırarak oyun oynadıklarını, annelerin ise oyun sırasında çocuğun tepkilerini ve duygularını hesaba kattıklarını göstermiştir.

Bařka bir çalışma da ise babaların oyunculuğunu çocukların kelime dağarcığı ile ilişkilendirirken, annelerin çocukların duygu düzenleme becerilerinin gelişimine yönelik olduğu ortaya konmuştur.

Anne-babalar olarak çocuklarımıza mutlaka vakit ayırmalı, onların sağlıklı gelişimi için bunun yemek yemek kadar elzem olduğunu unutmamalıyız. Yemek yemediği zaman büyüemeyeceğini ve sağlıklı olamayacağını düşünüyoruz. Çocuğumuz oyun oynamadığı zaman da beyni gereken bağlantıları yapamayacak ve sağlıklı gelişemeyecek. Yemek yemediği zaman fiziksel sinyaller açık: kilo kaybı. Ama oyun oynamadığı zaman sinyaller örtülü ve acısı belki yıllar sonra çıkacak.

Oyun ve Ebeveyn İlişkisi

Çocuk ile birlikte oyun oynarken oyuncak zorunlu değildir. Evde bulunan karton, eski çarşaf, mandal, düğme, ip vb pek çok eşya oyun içerisinde kullanılabilir. Günümüzde apartman dairelerinde büyüyen çocukların dışarıda oyun oynaması desteklenmelidir. Bu şekilde çocuklara temiz hava alma, yoğun fiziksel hareket gerektiren oyunlar oynama, egzersiz yapma imkanı sunulmalıdır.

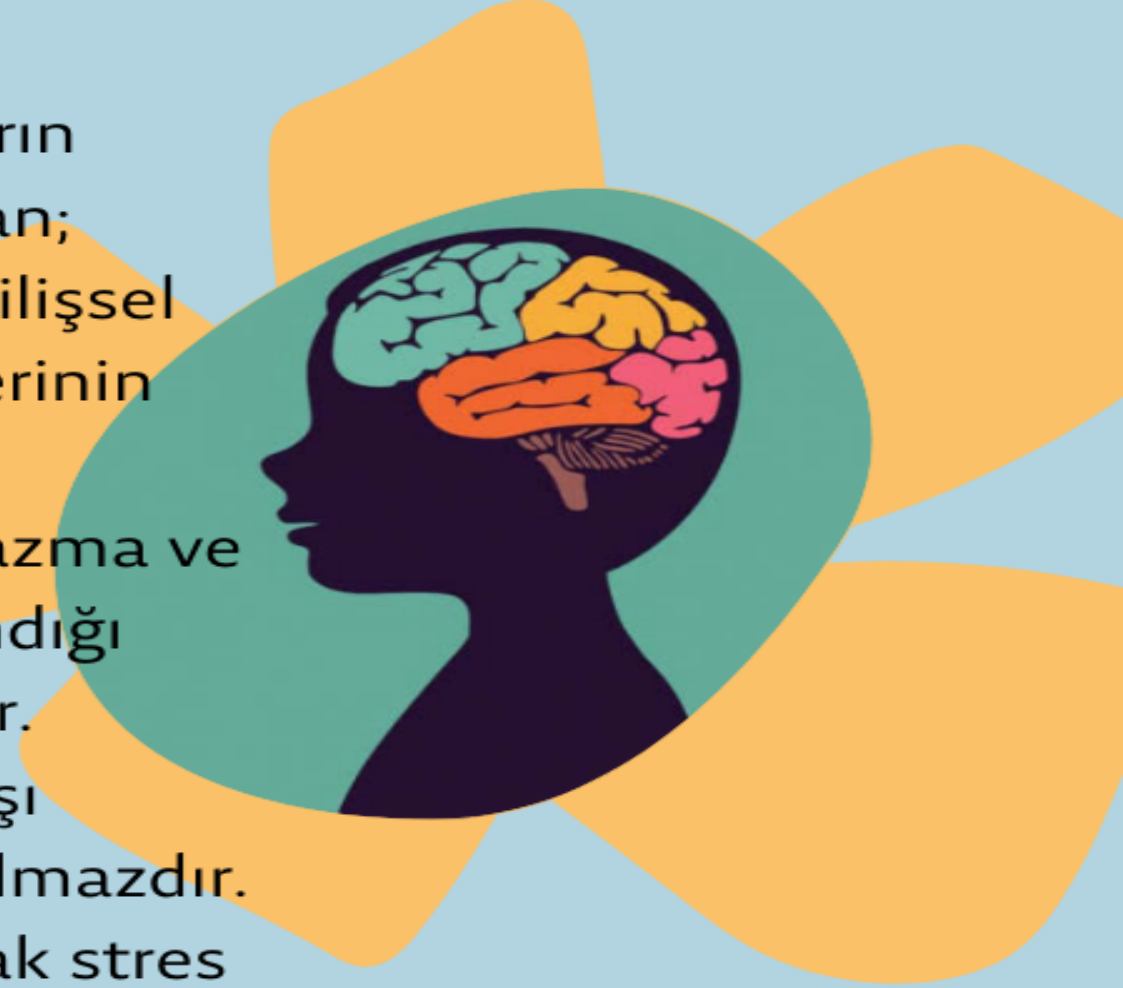
Yolda yürürken ya da arabayla geçerken trafik işaretlerinin şeklinin üçgen olduğunu fark etmek şekil kavramının; trafik ışıklarının rengini fark etmek renk kavramının; yan yana duran iki binadan hangisinin büyük olduğu hakkında konuşmak büyük küçük kavramının; sofraya evdeki kişi sayısı kadar çatal koymak tane kavramının; oyuncaklarını doğru kutulara koymak gruplamanın; dışardaki havanın sıcaklığı, kokusu hakkında konuşmak duyu gelişiminin desteklenmesine yardımcı olacaktır.

Oyun ve Beyin İlişkisi

Oyun, Prefrontal kortekste yeni bağlantıların oluşmasını sağlayarak yürütücü işlevleri olan; problem çözme, muhakeme ve planlama, bilişsel esneklik, özdenetim, öz düzenleme becerilerinin gelişmesini destekler.

Beyin hareketli oyunlar sırasında okuma, yazma ve matematikte öğrenmeyi işlemek için kullandığı bağlantıları kullanır. Öğrenmeyi kolaylaştırır. Hareketli oyunlar yoluyla beyne oksijen akışı sağlanır ve oksijen öğrenme için olmazsa olmazdır. Oyun etkinlikleri kortizol salınımını azaltarak stres düzeylerini düşürür.

Kaynakça:

- Doç. Dr. Saniye Bencik Kangal,
Çocuğumun Beyninde Neler Oluyor?,
Elma Yayınevi, Ankara, 2021
- Psikolojik Danışman Sümeyye Nur
Sönmez, multeciler.org.tr
- Egemen, A., Yılmaz, Ö., ve Akil, İ. (2004).
Oyun, Oyuncak ve Çocuk, ADÜ Tıp
Fakültesi Dergisi
- Prof. Dr. Bengi Semerci,
bengisemerci.com